

სსიპ – ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

სადოქტორო პროგრამა
პოლიტიკურ მეცნიერებაში

პროგრამის ხელმძღვანელი:

სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა
ფაკულტეტის სრული პროფესორი, პოლიტიკის
მეცნიერებათა დოქტორი
მაღსაზ მაცაბერიძე

სადოქტორო პროგრამა პოლიტიკურ მეცნიერებაში PhD Program in Political Science

1. სადოქტორო პროგრამის სახელწოდება.

სადოქტორო პროგრამა პოლიტიკურ მეცნიერებაში
PhD Program in Political Science

2. მისანიჭებელი ხარისხი:

პოლიტიკის მეცნიერებათა დოქტორი.
PhD in Political Science.

3. სადოქტორო პროგრამის ხელმძღვანელი:

პოლიტიკის მეცნიერების დოქტორი, თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა
ფაკულტეტის სრული პროფესორი, **მალხაზ მაცაბერიძე** (იხ. დანართი
№1)

4. სადოქტორო პროგრამის საკვალიფიკაციო დახასიათება:

ა) პროგრამის მიზანი:

დაასაბუთეთ პროგრამის აქტუალურობა და დააფიქსირეთ სავარაუდო
საკვლევი პრობლემები.

დოქტორანტურა წარმოადგენს უმაღლესი განათლების მესამე
საფეხურს, სასწავლო პროგრამებისა და სამეცნიერო კვლევების
ერთობლიობას. დოქტორანტურის მიზანია სადოქტორო პროგრამების
საფუძველზე დოქტორანტის ინტელექტუალური ზრდა, სამეცნიერო და
უმაღლესი სკოლის პედაგოგიური კადრების მომზადება, აკადემიური და
კვლევითი რესურსების დაახლოება, სამეცნიერო მუშაობის
გააქტიურება და ხარისხის ამაღლება, საერთაშორისო აკადემიურ და
სამეცნიერო სივრცეში ჩართვა, ახალი ცოდნის შექმნისა და
დანერგვისთვის ხელის შეწყობა.

პოლიტიკური მეცნიერების სადოქტორო პროგრამა მომზადებულია
უცხოელ ექსპერტებთან აქტიური კონსულტაციების საფუძველზე.
აღნიშნული პროგრამის შემუშავებაში ჩართული იყვნენ ღია
საზოგადოების ინსტიტუტის (OSI) უმაღლესი განათლების მხარდაჭერის
პროგრამის (HESP) აკადემიური სტიპენდიების პროგრამის (AFP)
საერთაშორისო კონსულტანტები: სტივენ ინგლი (სტირლინგის
უნივერსიტეტის პოლიტიკის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი) და პიტერ
ვან ჰიუტენი (კემბრიჯის უნივერსიტეტი, პოლიტიკური მეცნიერების
დოქტორი).¹

¹ სადოქტორო პროგრამის შემუშავებისას გათვალისწინებული იქნა მათი
გამოცდილება და დაისახა შემდგომი თანამშრომლობის პერსპექტივებიც კერძოდ,
საერთაშორისო კონსულტანტები ჩართული იქნებიან სადოქტორო პროგრამაში
როგორც გარე კონსულტანტები, ასევე დახმარებიან პროგრამის ხელმძღვანელობას
შესაბამისი გარე შემფასებლების მოძიებაში.

წარმოდგენილი სადოქტორო პროგრამა მიზნად ისახავს პოლიტიკის და პოლიტიკური სფეროს საკვანძო მომენტების გამოკვეთას და სპეციალისტების მომზადებას ჩვენი ქვეყნისა და რეგიონისათვის განსაკუთრებით აქტუალური საკითხების მეცნიერული კვლევისათვის; დარგში მიღებული ცოდნის გადრმავებას; ძირითადი მეცნიერული უნარების განვითარებას; კვლევისა და სწავლების თანამედროვე მეთოდების შესწავლის საფუძველზე ახალი ცოდნის და ინფორმაციის შექმნასა და გენერირებას.

პოლიტიკურ მეცნიერებაში სადოქტორო პროგრამა ეფუძნება მოდულარულ სისტემას და მიზნად ისახავს დისციპლინის ცალკეული პრობლემური სფეროების გამოკვლევას.

ამ ეტაპზე შემოთავაზებულია სასწავლო-კვლევითი მოდულები:

- დემოკრატიის მშენებლობა საქართველოში
- ახალი დამოუკიდებელი სახელმწიფოები და პოსტსაბჭოთა სივრცის ტრანსფორმაცია (სწავლების ქართულ და რუსულ ენებზე)
- პოლიტიკური კორუფცია, ორგანიზებული დანაშაული და უსაფრთხოება (სწავლების ქართულ და ინგლისურ ენებზე)
- საჯარო სექტორის რეფორმირება საქართველოში და საზოგადოებრივი ჩართულობა საჯარო პოლიტიკურ პროცესში

სადოქტორო პროგრამა პოლიტიკურ მეცნიერებაში ემსახურება ამ დარგში მკვლევარისა და აკადემიური სფეროს მომავალი სპეციალისტის მომზადებას, რომელსაც შესწევს ახალი ცოდნის გენერირების უნარი და თავისი სადოქტორო დისერტაციით ემსახურება ახალი ცოდნის შექმნას პოლიტიკურ მეცნიერებაში.

ბ) პროგრამის შედეგი:

დოქტორანტურა უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში სამეცნიერო-პროფესიული მომზადების დამამთავრებელი საფეხური, სასწავლო პროგრამებისა და სამეცნიერო კვლევების ერთობლიობაა, რომლის მიზანია სამეცნიერო კადრების მომზადება. ბერგენის კომუნიკეს (20.05.2005) თანახმად, "დოქტორანტურის კურსდამთავრებულთა კვალიფიკაცია, ეფუძნება რა სწავლების შედეგებს, სრულად უნდა შეესაბამებოდეს უმაღლესი განათლების ევროპული სივრცის კვალიფიკაციების სქემას".

შესაბამისად, დოქტორანტურის სწავლის შედეგი და კომპეტენცია მოკლედ შემდეგნაირად შეიძლება განისაზღვროს:

- ცოდნისა და უნარ-ჩვევების გენერაცია;
- ცოდნისა და უნარ-ჩვევების კონსერვაცია;
- ცოდნისა და უნარ-ჩვევების ტრანსფორმაცია;
- ლიდერობა;
- ავტონომია.

პოლიტიკური მეცნიერების სადოქტორო პროგრამის მთავარი მიზანია ისეთი სპეციალისტების მომზადება, რომლებიც პროფესიული მოდულებით შესაბამისი სფეროების ლიდერები იქნებიან. სადოქტორო პროგრამის კურსდამთავრებულს უნდა შესწევდეს უნარი, კრიტიკულად გააანალიზოს დაგროვილი ცოდნა, შემოქმედებითად განავითაროს იგი

და პასუხისმგებლობით მოეკიდოს სამეცნიერო ინფორმაციის ტრანსფორმაციასა და გავრცელებას პუბლიკაციების, სწავლებისა და პრაქტიკაში დანერგვის გზით.

ღირებულებები

პოლიტიკის მეცნიერების სფეროში დაგროვილი ცოდნა დოქტორანტს უყალიბებს მკაფიო წარმოდგენას ღირებულებათა რაობისა და მრავალფეროვნების, დამკვიდრების გზებისა და მეთოდების შესახებ. დოქტორანტი საფუძვლიანად ერკვევა ლიბერალურ-დემოკრატიულ ღირებულებებში და შეუძლია თავისი თეორიული და პრაქტიკული საქმიანობის ამ ღირებულებათა შესაბამისად აგება.

დოქტორანტურის სწავლის შედეგი და კომპეტენცია მოკლედ შემდეგნაირად შეიძლება განისაზღვროს:

- დოქტორს პოლიტიკურ მეცნიერებებში უნდა შეეძლოს:
 - კვლევის შედეგად ახალი ცოდნისა და უნარ-ჩვევების შექმნა; ახალი და კომპლექსური იდეების გაშუქება და სინთეზირება;
 - თავისი წვლილის შეტანა პოლიტიკურ მეცნიერებაში ორიგინალური კვლევებით, რომელიც იმსახურებს როგორც ეროვნულ, ისე საერთაშორისო დონეზე გამოქვეყნებას;
 - პოლიტიკური მეცნიერების ისტორიისა და ძირითადი იდეების გაგება; დაგროვილი ცოდნის შემოქმედებითი განვითარება;
 - იცოდეს პოლიტიკური მეცნიერებების ადგილი საერთო ინტელექტუალურ სივრცეში, ერკვეოდეს მონათესავე და სხვა სამეცნიერო სფეროების ძირითად საკითხებში;
 - შეეძლოს ითანამშრომლოს სხვა დარგების წარმომადგენლებთან ინტერდისციპლინური კვლევის დროს;
 - მოპოვებული ცოდნის ეფექტური და გასაგები ფორმით გადმოცემა;
 - ესმოდეს მიღებული ცოდნის პრაქტიკული გამოყენების ასპექტები.
 - სადოქტორო პროგრამით მომზადებულ სპეციალისტს უნდა შეეძლოს როგორც სასწავლო, ასევე კვლევითი პროცესის დაგეგმვა და განხორციელება.
 - აკადემიურ და პროფესიონალურ კონტექსტში ტექნოლოგიური, სოციალური და კულტურული წინსვლისთვის ხელის შეწყობა.

გ) კურსდამთავრებულთა დასაქმების სფეროები:

პოლიტიკის მეცნიერებაში დოქტორის ხარისხის მქონეს შესაძლებლობა ექნება, იმუშაოს სასწავლო და კვლევით დაწესებულებებში სპეციალობის მიხედვით. როგორც ექსპერტი, იგი შეიძლება დასაქმდეს სახელმწიფო, არასამთავრობო და კერძო სტრუქტურებში.

5. სადოქტორო პროგრამაზე მიღების წინაპირობები:

პოლიტიკური მეცნიერების სადოქტორო პროგრამაზე სწავლების მსურველთ მოეთხოვებათ მაგისტრის ხარისხის ფლობა პოლიტიკურ ან სოციალურ მეცნიერებებში, ასევე ერთ-ერთი ევროპული ენის (ინგლისური, გერმანული, ფრანგული) ცოდნა მინიმუმ B2 დონეზე მაინც.

<p>დამოუკიდებელი მოსაუბრე</p>	<p>B2</p>	<p>კომუნიკაცია - ენის შემსაწვლელს შეუძლია გაიგოს კონკრეტული და აბსტრაქტული თემების მქონე რთული ტექსტების არსებითი შინაარსი, ესმის თავისი სპეციალობის სფერო და შეუძლია დარგობრივი დისკუსიის წარმართვა; შეუძლია სპონტანური და შეუფერხებელი საუბარი, ნორმალური დიალოგის წარმართვა ენის მატარებელთან ორივე მოსაუბრის მხრიდან დიდი ძალისხმევის გარეშე; შეუძლია მკაფიოდ და დეტალურად ისაუბროს სხვადასხვა თემებზე, განმარტოს გარკვეული აქტუალური საკითხისადმი დამოკიდებულება და მიუთითოს სხვადასხვა შესაძლებლობების უპირატესობები და ნაკლოვანი მხარეები.</p> <p>კითხვა – შეუძლია დამოუკიდებლად და სწრაფად სხვადასხვა თემებზე დაწერილი ტექსტების კითხვა; ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროების გამოყენება; შესაძლოა უჭირდეს იშვიათად გამოყენებადი იდიომების გაგება.</p> <p>წერა – შეუძლია წერილობით მკაფიოდ ჩამოაყალიბოს თავის აზრები და შეხედულებები სხვადასხვა თემებზე; შეუძლია ანგარიშის და თხზულების დაწერა, არგუმენტების მოყვანა სხვადასხვა შეხედულებების საწინააღმდეგოდ ან მხარდასაჭერად.</p>
--------------------------------------	------------------	---

6. სასწავლო კომპონენტი

დოქტორანტურის სასწავლო კომპონენტი მიზნად ისახავს დოქტორანტის დარგობრივ და მეთოდოლოგიურ დახელოვნებას. ესაა სასწავლო და კვლევითი ელემენტების ერთობლიობა, რომელიც ხელს უწყობს დოქტორანტს სადისერტაციო ნაშრომის შესრულებაში, ამზადებს მას მომავალი პედაგოგიური და სამეცნიერო საქმიანობისათვის.

პროგრამის სტრუქტურა

სასწავლო გეგმა:

სადოქტორო პროგრამა პოლიტიკურ მეცნიერებაში შედგება სასწავლო და კვლევითი კომპონენტებისგან. ამ ორ კომპონენტს შორის კრედიტების განაწილება შემდეგნაირია: 60 კრედიტი მოდის სასწავლო კომპონენტზე, ხოლო 120 კვლევით კომპონენტზე. სასწავლო კომპონენტი შედგება სავალდებულო საუნივერსიტეტო მოდულისა და სადოქტორო პროგრამის სპეციალიზირებული სასწავლო

ნაწილებისაგან. სადოქტორო პროგრამა ასევე გულისხმობს დოქტორანტის კოლოკვიუმებს რომელიც პროგრამის სასწავლო, ისე კვლევითი კომპონენტის სავალდებულო ნაწილადაა წარმოდგენილი. სადოქტორო პროგრამა მთავრდება სადისერტაციო ნაშრომის შესრულებით.

პროგრამის სასწავლო კომპონენტი

პროგრამის სასწავლო კომპონენტი შედგება საუნივერსიტეტო საგნების, პროფესორის ასისტენტობის, დოქტორანტის ორი სავალდებულო კოლოკვიუმის და სადოქტორო პროგრამის სპეციალიზირებული სასწავლო ნაწილისაგან.

საუნივერსიტეტო მოდული გულისხმობს ძირითადი მეცნიერული უნარების განვითარებას, დარგში მიღებული ცოდნის გაღრმავებას, ტრანსფერირებადი უნარების განვითარებას, სწავლების თანამედროვე მეთოდების შესწავლასა და დოქტორანტის ჩართვას სასწავლო პროცესში. საუნივერსიტეტო მოდულის განხორციელებას უზრუნველყოფს უნივერსიტეტი.

კრედიტების განაწილება

სწავლების თანამედროვე მეთოდები	5 კრედიტი
პროფესორის ასისტენტობა	5 კრედიტი
დოქტორანტის I კოლოკვიუმი	10 კრედიტი
დოქტორანტის II კოლოკვიუმი	10 კრედიტი
კვლევის მეთოდები	5 კრედიტი
სასწავლო კომპონენტი პოლიტიკურ მეცნიერებაში	15 კრედიტი
არჩევითი საგნები	10 კრედიტი
სულ	60 კრედიტი

შენიშვნა: 10 კრედიტი დოქტორანტს შეუძლია პროგრამის ხელმძღვანელთან და სამეცნიერო ხელმძღვანელთან შეთანხმებით აირჩიოს თსუ-ში და საქართველოში აკრედიტებული უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებებში დოქტორანტებისათვის, ასევე მაგისტრანტებისათვის განკუთვნილი სასწავლო კურსები, რომლებიც დაეხმარება სადისერტაციო ნაშრომის შესრულებაში.

სადოქტორო პროგრამის სპეციალიზირებული სასწავლო ნაწილი 15 კრედიტიანია და მიმართულია, ერთი მხრივ, კვლევისათვის საჭირო უნარ-ჩვევების ათვისებისაკენ, მეორე მხრივ კი – სპეციალიზაციისაკენ. სტუდენტს საშუალება ეძლევა, საკუთარი კვლევითი ინტერესების გათვალისწინებით, აირჩიოს პროგრამით შეთავაზებული კვლევითი მიმართულებებიდან ერთი, როგორც კონკრეტული კვლევითი პროექტის განხორციელების სფერო.

სადოქტორო პროგრამა პოლიტიკურ მეცნიერებაში შედგება პროგრამის სავალდებულო საგნის და მოდულებისაგან.

პროგრამის საგაღმწეო საგანია: თანამედროვე პოლიტიკური მეცნიერების თეორიისა და მეთოდოლოგიის აქტუალური საკითხები (5 კრედიტი)

მოდულის “დემოკრატიის მშენებლობა საქართველოში” საგაღმწეო საგნებია:

1. დემოკრატიის თეორია და პრაქტიკა გლობალიზაციის ხანაში (5 კრედიტი)
2. საქართველო XX საუკუნესა და XXI საუკუნის დასაწყისში: განვითარების საკვანძო საკითხები (5 კრედიტი)

მოდულის “ახალი დამოუკიდებელი სახელმწიფოები და პოსტსაბჭოთა სივრცის ტრანსფორმაცია” (სწავლების ქართულ და რუსულ ენებზე) საგაღმწეო საგნებია:

1. დემოკრატიის თეორია და პრაქტიკა გლობალიზაციის ხანაში (5 კრედიტი)
2. პოსტსაბჭოთა სივრცის ტრანსფორმაცია და გეოპოლიტიკა (5 კრედიტი)

მოდულის “პოლიტიკური კორუფცია, ორგანიზებული დანაშაული და უსაფრთხოება” (სწავლების ქართულ და ინგლისურ ენებზე) საგაღმწეო საგნებია:

1. პოლიტიკური კორუფცია, ორგანიზებული დანაშაული და კონტრაბანდა (5 კრედიტი)
2. ტურიზმის პოლიტიკა და უსაფრთხოება (5 კრედიტი)

მოდულის “საჯარო სექტორის რეფორმირება საქართველოში და საზოგადოებრივი ჩართულობა საჯარო პოლიტიკურ პროცესში” საგაღმწეო საგნებია:

1. დემოკრატიის თეორია და პრაქტიკა გლობალიზაციის ხანაში (5 კრედიტი)
2. საჯარო პოლიტიკა და ადმინისტრირება: თეორია და პრაქტიკა (5 კრედიტი)

მოდულის ფარგლებში წარმოდგენილი სასწავლო დისციპლინები თავისი თემატიკით დოქტორანტს საკვლევ პრობლემატიკაში ორიენტაციის საშუალებას აძლევს. ამდენად ისინი შეიძლება დაეხმას როგორც სასწავლო-კვლევითი მიმართულებები, რომელთა სწავლებაში ჩართულნი იქნებიან შესაბამის სფეროებში მომუშავე პროფესორები.

პოლიტიკურ მეცნიერებაში სადოქტორო პროგრამის სპეციალიზირებული სასწავლო კომპონენტი შედგება ლექციებისაგან, რომლებსაც კითხულობენ შესაბამისი სფეროს სპეციალისტები; სასემინარო მუშაობისაგან, სადაც მიმდინარეობს დისკუსია მოსმენილი ლექციისა და დოქტორანტის მიერ წაკითხული მასალის ირგვლივ და სადაც პედაგოგი ასრულებს მოდერატორის როლს; ასევე დოქტორანტების კოლოკვიუმებისაგან, რომელიც ხელს შეუწყობს კონკრეტული კვლევითი პროექტების ეფექტურობას.

კოლოქიუმებზე წარმოდგენილ კვლევის შედეგებს ექნება როგორც თეორიული, ასევე პრაქტიკული მნიშვნელობა: ისინი ხელს შეუწყობს პოლიტიკური მეცნიერების შედარებით ახალი მიმართულების განვითარებას, რომელიც შეისწავლის დემოკრატიზაციის პროცესებს პოსტსაბჭოთა სივრცეში; კვლევისა და სწავლების თანამედროვე მეთოდების დაუფლებასა და დანერგვას თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, აგრეთვე თანამედროვე მსოფლიოში მიმდინარე რთული და წინააღმდეგობრივი სოციალურ-პოლიტიკური პროცესების მეკვლეართა და ანალიტიკოსთა მომზადებას.

7. სამეცნიერო კვლევების მატერიალურ- ტექნიკური ბაზა.

პოლიტიკური მეცნიერების სადოქტორო პროგრამის სტუდენტებს შეუძლიათ გამოიყენონ თსუ და, კერძოდ, სოციალური და პოლიტიკური მეცნიერების ფაკულტეტის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა, ბიბლიოთეკა და ელექტრონული რესურსები.

დოქტორანტებს შეუძლიათ ასევე გამოიყენონ “პოლიტიკური კვლევების ინსტიტუტის” ბიბლიოთეკა და სხვა რესურსები.

დეპარტამენტის კვლევით მუშაობაში ჩართული პროფესორები სამეცნიერო-კვლევით საქმიანობას აწარმოებენ იმ მიმართულებით, რაზეც კითხულობენ ინტენსიურ ლექციებსა და სემინარებს. ეს დოქტორანტების კვლევაში ჩართვის შესაძლებლობებსა და სადოქტორო დისერტაციების კვალიფიციური წარმართვის საშუალებას იძლევა. შესაბამისად, ისეთ კვლევით პროექტებში ჩართვა, როგორცაა მიმდინარე პოლიტიკის ანალიზი, საშინაო და საგარეო პოლიტიკის ანალიზი, კავკასიური კვლევები, დემოკრატიზაციის პროცესები პოსტსაბჭოთა სივრცესა და ახლო აღმოსავლეთში და სხვა, წარმოადგენს დოქტორანტების მიერ არჩეული სადოქტორო დისერტაციების უკეთ დამუშავების საშუალებას.

8. რამდენი დოქტორანტის მიღებაა შესაძლებელი ადამიანური და მატერიალური რესურსებიდან გამომდინარე.

დღეს არსებული ადამიანური და მატერიალური რესურსებიდან გამომდინარე, პოლიტიკური მეცნიერების სადოქტორო პროგრამაზე შესაძლებელია ყოველწლიურად 5-მდე დოქტორანტის მიღება.

9. თანხმობის წერილი პარტნიორი ორგანიზაციიდან, რომელიც მონაწილეობას იღებს სადოქტორო პროგრამის შესრულებაში.

თანხმობის წერილი პოლიტიკური კვლევების ინსტიტუტიდან დანართის სახით თან ერთვის სადოქტორო პროგრამას (იხ. დანართი №2).

10. პროგრამაში ჩართული პროფესორების CV.

პროგრამაში ჩართული პროფესორები პოლიტიკის მეცნიერებათა დეპარტამენტიდან (იხ. დანართი №1):

მალხაზ მაცაბერიძე – პოლიტიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პოლიტიკის მეცნიერებათა მიმართულების სრული პროფესორი

ალექსანდრე კუხიანიძე – ფილოსოფიის დოქტორი, პოლიტიკის მეცნიერებათა მიმართულების ასოცირებული პროფესორი

ალექსანდრე კუხიანიძე – ისტორიის დოქტორი, პოლიტიკის მეცნიერებათა მიმართულების ასოცირებული პროფესორი

ნანა მაჭარაშვილი – PhD პოლიტიკის მეცნიერებაში, ს.ს.ი.პ. პოლიტოლოგიის ინსტიტუტის მთავარი მეცნიერ-თანამშრომელი, თსუ პოლიტიკის მეცნიერებათა მიმართულების ასოცირებული პროფესორი

სალომე დუნდუა – PhD პოლიტიკის მეცნიერებაში, ს.ს.ი.პ. პოლიტოლოგიის ინსტიტუტის მთავარი მეცნიერ-თანამშრომელი, თსუ პოლიტიკის მეცნიერებათა მიმართულების ასისტენტ-პროფესორი

**პროგრამის ხელმძღვანელების და მონაწილე აკადემიური
პერსონალის კვალიფიკაცია**

	პროგრამის მონაწილეები	ხარისხი, განათლება	აკადემიური თანამდებობა	არ აქვთ სამეცნიერო ხარისხი
1	მაცაბერიძე მალხაზ	პოლიტიკის მეცნიერებათა დოქტორი	თსუ სრული პროფესორი	
2	დუნდუა სალომე	პოლიტიკის მეცნიერებათა კანდიდატი	თსუ ასოცირებული პროფესორი	
3	კუხიანიძე საშა	ფილოსოფიის მეცნიერებათა კანდიდატი 1998-2000 - Fulbright Scholar Mount Holyoke College and School of Advanced International Studies, Johns Hopkins University, Washington, DC	თსუ სრული პროფესორი	
4	შორჭოლიანი ბია	ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატი	თსუ ასოცირებული პროფესორი	
15	მაჭარაშვილი ნანი	პოლიტიკის მეცნიერებათა კანდიდატი 2003 - MA in Political Science Moscow School of Social and Economic Sciences	თსუ ასოცირებული პროფესორი	

		(Joint British-Russian Graduate Program with the University of Manchester) 2003 – PG Diploma Moscow School of Social and Economic Sciences		
--	--	--	--	--